

2021_ANUL GOGA - ANUL TINERILOR OȚELIȚI (XXX):

Dizertație despre nimic! - știa să dea suflet cuvintelor și versurilor

- comoară a simțirii și a gândirii omenești! - Vipere ce sînteți ...?

Eu n-auzisem nimic pînă atunci despre Dante și nici despre *Divina Comedie* ... m-am simțit îndemnat să pătrund și eu mai adînc în această minunată comoară a simțirii și a gândirii omenești ... Știa să dea suflet cuvintelor și versurilor! om trimis din altă lume și care îmi impunea un respect deosebit ... Dizertație despre nimic?

Onisifor Ghibu 1883 - 1972
Ioan Lupas 1880 - 1967

inaugurat la 23 martie 1899

se știa că și el este un elev dintre cei distinși

Fostul Gimnaziu Maghiar de Stat

-Vipere ce sînteți, nu vă interesează istoria patriei? pe urmele lui Octavian Goga, în Sibiu!

șagunism - tribunism

2021 Anul Goga - anul tinerilor oțeliți

Elevul săliștean Onisifor Ghibu – unul din viitorii tineri oțeliți – prezintă în primul capitol al lucrării „**Oameni între oameni**” (1990) principalele evenimente din viața de elev a lui Octavian Goga; reproducem continuarea povestirii: «Pe masa lui mai era o cărticică de format mic dar de o anumită grosime și destul de masivă. Puse mîna pe ea și spuse:

-Uite, mă, altă carte aici. ***Divina Comedie***, de Dante Alighieri. **Ai auzit de el?** Eu n-auzisem nimic pînă atunci despre Dante și nici despre ***Divina Comedie***, dar **am răspuns afirmativ, căci mi-era rușine să spun că n-am auzit.**

-Uite, mă! Și a început să citească din Cîntul 1, din traducerea ungurească a operei lui Dante, o traducere destul de bună, nu mai știu a cărui autor. **Goga era încă de atunci un lector admirabil. Știa să dea suflet cuvintelor și versurilor.** A citit o pagină sau două de versuri, făcînd și comentarii, plimbîndu-ne prin ***Divina Comedie***, pe care el o citise într-o oarecare măsură. Fiind orientat în materie, ne-a putut face o prezentare fascinantă a subiectului. Acea zi de octombrie a anului 1898, în care l-am cunoscut pe **Octavian Goga în tovărășia celor doi mari scriitori, unul maghiar și altul italian**, a reprezentat pentru mine un moment în care mi s-au deschis noi orizonturi. Văzînd cît de frumos citește Goga poezia, m-am simțit îndemnat să pătrund și eu mai adînc în această minunată **comoară a simțirii și a gândirii omenești** și să acord poeziei mai multă înțelegere decît aceea de pînă atunci, de a o învăța pe de rost ca

s-o știu când mă întreabă la lecție. Ne-am întâlnit apoi mai des. **Era bucuros să ne citească din ceea ce îl înălța. Era un pasionat cititor** și nimerea cărți fundamentale, în care se adîncea mai mult decît ne puteam adînci noi, ceilalți. În toamna aceluia an a fost instalat noul mitropolit ortodox al Ardealului, Ioan Meșianu. (...) În perioada imediat următoare, relațiile mele cu Goga au fost ocazionale; nu cutezam să mă apropiu prea mult de el, fiindcă **luase în ochii mei înfățișarea unui om trimis din altă lume și care îmi impunea un respect deosebit, ce mă făcea să mă țin la distanță. Îl ascultam, îl admiram, îl iubeam, dar nu cutezam să fac prea mulți pași de apropiere cum se întîmplă în cazul prietenilor obișnuite.** Din acea epocă voi scoate în evidență două momente care cred că trebuie să fie amintite, fiind caracteristice pentru Goga.

Primul. Elevii din cursul superior aveau o societate de lectură pusă sub patronajul marelui poet maghiar Mihail Vörösmarty, unde se prezentau băieții cu lucrări, cu declamări, cu poezii proprii ș.a.m.d. La activitatea acestei societăți, elevii români nu luau parte activă decît foarte rar; ei făceau act de prezență, ascultau și se mulțumeau să învețe ce puteau învăța acolo. Cei din clasa a V-a și a VI-a erau „*membri extraordinari*”, cei dintr-a VII-a și a VIII-a „*membri ordinari*”.

La un moment dat, președintele societății s-a adresat lui Goga: -Măi Goga, vino și tu cu ceva la lucrările noastre.

Nu am cu ce veni, căci nu știu nimic. -Cum nu știi nimic? -Nu știu nimic. -Ei bine, despre nimic să ne vorbești!

Lui Goga i s-a părut interesantă această propunere. -Bine, dacă vreți să vă vorbesc despre nimic, am să vă vorbesc.

Și a făcut o dizertație foarte interesantă pe care a citit-o: ***Dizertație despre nimic.***

N-aș putea să refac acum mai de aproape felul cum a tratat subiectul, dar îmi aduc aminte că **pentru a arăta ce este „nimic”, a evocat un exemplu concret:** o țevă mare de canalizare prin care se scurg apele în subsol, care este goală; când te uiți de la un capăt la celălalt, nu vezi nimic, iată nimicul cum se poate concretiza în vorbe.

Așa a participat Goga, mai mult în glumă, la societatea Vörösmarty, la care nu putea participa cu toată inima.

Al doilea moment: Goga avea o voce frumoasă de tenor. Cînta adeseori între prieteni cîntări de tot felul și mai ales cîntece românești. Asta au aflat-o și colegii maghiari, așa că pentru serbarea școlară de 15 martie, serbare națională maghiară, Goga a fost desemnat să cînte un solo într-o piesă patriotică. Acesta a acceptat la început să apară în piesă și a învățat partea lui. Cîntam și eu în cor și-mi aduc aminte toată melodia, pe care Goga o cînta cu o dulceață și cu un farmec ispititor. Cuvintele spuneau cam așa: **„O, dacă vreodată patria mă va chema să mă duc să lupt și să mor pentru ea, o voi face cu entuziasm.”** La repetiții Goga a cîntat, dar cînd s-a apropiat serbarea el a renunțat să mai apară pe scenă cu cîntecul acesta național, prin care trebuia să facă jurămînt patriei că va muri pentru ea.

Față de refuzul lui, respectivul punct s-a scos din program. * Cînd a ajuns în clasa a VIII-a, iar eu într-a VI-a, nu mai locuiam în aceeași casă. Eu mă mutasem, dar el nu se mutase din vechea lui cămăruță, strîmtă și întunecoasă. Mă duceam însă tot afît de des la Petrașcu. La un moment dat, am auzit că Goga pleacă la liceul românesc din Brașov, părăsind liceul maghiar din Sibiu, în urma unui conflict pe care-l avusese cu profesorul de istoria Ungariei, pe nume Tompa Árpád. Acesta - un secui cam dintr-o bucată, dar nu dintr-o bucată prea bună - era un mare patriot, iar ca profesor se manifestase ca un șovinist

aproape turbat. **Lecțiile lui de istoria Ungariei erau lecții de un patriotism exaltat, care nouă, elevilor români, ne făcea o impresie tocmai contrară aceleia pe care el ar fi dorit să ne-o facă.** În clasa a VIII-a, în care era Goga, erau mulți elevi români, aproape jumătate, care nu erau prea entuziasmați de lecțiile patriotice ale profesorului; fără să se manifeste în vreun mod ostil, se vedea probabil pe ochii lor că nu urmăresc lecțiile cu prea mult interes. Observând acest lucru la un moment dat, profesorul, indignat, s-a adresat lui Goga și lui I. Lupaș, care stăteau în aceeași bancă, cu niște cuvinte tari: **-Vipere ce sînteți, nu vă interesează istoria patriei? Am să vă învăț eu minte.**

Și, după cîte mi-au spus, **ar fi luat ceasul pe care îl avea pe catedră și l-ar fi aruncat spre Goga.**

Un mod foarte neobișnuit de comportare din partea unui profesor. **Cei doi elevi care fuseseră ținta furiei profesorului s-au ridicat din bancă și, fără nici un cuvînt, au părăsit sala de clasă.** După cum mi-au povestit, s-au dus întins la directorul școlii, au protestat împotriva amenințărilor și insultelor profesorului Tompa, și au cerut să li se restituie actele deoarece intenționează să părăsească imediat liceul și să plece la Brașov.

Directorul a fost foarte rău impresionat de această întâmplare. Lupaș fusese socotit tot timpul ca primul premiant al liceului. **Deși Goga, ca elev, se situa pe la mijloc din cauza că își petrece cea mai mare parte a timpului cu lecturi în afara lecțiilor, se știa că și el este un elev dintre cei distinși».**

Se cuvine a preciza că activitatea fostului Gimnaziu de Stat s-a mutat în anul școlar 1898/1899 în actuala clădire a liceului Gh. Lazăr, la data de 23 martie 1899 inaugurându-se oficial noul Gimnaziu Maghiar de Stat, situat la intersecția str.Sporergasse (actuala str. G-ral Magheru), cu str. Reissenfelsgasse (actuala str. Gh. Lazăr).

Pentru toți sibienii pasionați de istorie amintim că actuala clădire a liceului Gheorghe Lazăr a fost construită după planurile arh. Ignác Alpár și a costat 300.000 de florini de aur, piatra de temelie fiind pusă în iunie 1897. Din volumele „**Sibiu, Hermannstadt. Istorie ilustrată. Colecție de cărți poștale 1896-1947**” ale colecționarului sibian „lăzărist”, ing. Ioan Dejugan aflăm și că „pe lângă corpul principal funcționa o capelă catolică (pe latura de pe strada Gheorghe Lazăr), în care se află în prezent sala de sport a liceului”.

(va urma)

Marius HALMAGHI

Sursa online:

<https://www.tribuna.ro/stiri/cultura/2021-anul-goga-anul-tinerilor-oteliti-xxx-dizertatie-despre-nimic-stia-sa-dea-suflet-cuvintelor-si-versurilor-comoara-a-simtirii-si-a-gindirii-omenesti-vipere-ce-sinteti-159387.html>

În: Tribuna, 25 iulie 2021